

Nummer 17

Svenska S:t Mikael's FÖRSAMLINGSBLAD

TALLINNA ROOTSI-MIHKLI KOGUDUSE AJALEHT

December 2007

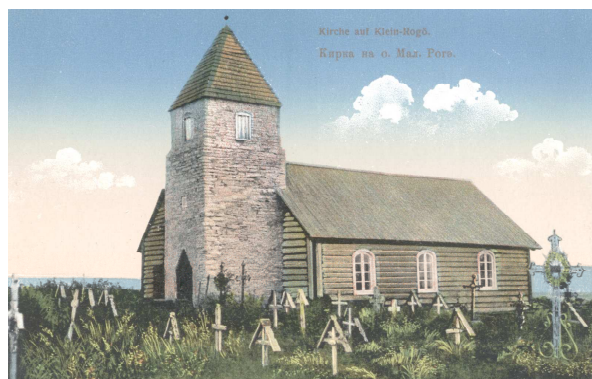
JULFIRANDE PÅ RÅGÖARNA

Julen är i den estländska folktraditionen årets viktigaste helg och varar från Tomasdagen till Trettondag jul, men längs kusten och på öarna fortsatte firandet till Tjugondag Knut, som firas till minne av den helige Knut av Danmark. På Tjugondag Knut dansades Julen ut och man drack även upp resten av Julölet. På Tomasdagen inleddes julfirandet med ljusstöpning och brödbak. På Rågöarna liksom i övriga nordvästra Estland stoppade man vita korvar och inte blodkorv som i övriga landet. Till Julen bakades en brödkaka som kallades för *pjuken* eller *jul-pjuken*, vilken omgiven av fyra mindre bröd hade hedersplatsen på julbordet omgiven av ljus. Fjärdedag jul fördes brödkakan ut i ladan – *spikarn* – för att sedan återfå sin hedersplats på nyårsafton. Därefter åt man upp de fyra mindre brödkakorna medan *pjuken* behöll sin hedersplats på trettondagsafton, då den låg på en vit duk med två ljus. Brödkakan bevarades sedan till det var dags att släppa ut djuren som nu fick äta av den. Denna tradition som återspeglade den gamla fruktbarhetsmagin, försvann senare.

På julnatten lät man maten stå på bordet och ljusen fick brinna till morgonen. Julbockarna gick från hus till hus och önskade gårdsfolket lycka och framgång och fick som tack nötter, frukt, öl, stumpband och vantar. På öarna och längs kusten är de svenska traditionerna bäst bevarade och varierar i liten utsträckning mellan de olika svenskbygderna. På golvet bredde man ut halm, i taket hängde man julkronan och man åt rökta flundror med små fyrkantiga ostar. På bordet fanns alltid kokt kött och fisk till vilket det dracks julöl. Under julfirandet utförde man endast det mest nödvändiga sysslorna som inte gick att skjuta upp, som att ta hand om djuren. Julen var en verklig familjehögtid för såväl stora som små.

Motiv från Lilla Rågö

Lilla Rågö kapell

Vare sig jag eller mina föräldrar har fått fira riktiga Rågöjular, men jag tycker ändå att det är viktigt att bevara de gamla traditionerna och när julen börjar närma sig försöker jag alltid komma mig iväg till mina förfäders ö. När det endast återstår ett hundratal meter känner jag alltid att jag verkligen är på väg hem.

Öle-Jana, Lilla Rågö

META GRANBERG 80

Dagen efter S:t Nikolai dagen, 7 december 1927 fick Julie och Kristof Granberg en dotter som de gav namnet Meta. Föräldrarna var båda från Klottorp, som vid denna tid var den enda helt svenska byn i Sutleps landskommun. Familjen hade i samband med jordreformen fått en gård på mark som tillhört Klottorps herrgård i närheten av allén upp mot mangårdsbyggnaden och man kunde se kalkstensmuren som omgärdade herrgårdsparken.

Gårdens natur gav flickan livslånga minnen av skönhet. Den gamla herrgårdsbyggnaden var skola för de svenska barnen tills de sovjetiska ockupationstrupperna tog över och skolan fick flytta till bönhuset i Klottorp. På grund av kriget blev det ett antal avbrott i Metas skolgång. Hon kom dock in vid tekniska högskolan i Hapsal tack vare sina goda kunskaper i matematik som kompenserade hennes brister i estniska språket. Skolan flyttade dock snart till Tallinn och där fick också Meta så småningom arbete vid Baltika där hon blev såväl arbetsledare som mästare.

Från herrgården med omgivningar har hon svåra minnen från ockupationstiden. På att gården låg där den gjorde, utsattes man ibland för våldgästning av röda besökare, vilka alltid orsakade obehag och ibland skräck. Under Tallinn-tiden höll hon sig för sig själv och försökte leva obemärkt, då det inte var något att skylta med att

man var av svensk nationalitet. Hon kunde resa hem för att vara med familjen och tala sitt eget språk endast under helgerna med specialtillstånd att besöka gränsområdet. Åren gick och för trettio år sedan dog föräldrarna och Meta bor numera ensam i sitt barndomshem. Hon har inte längre några djur i ladugården – trots att det var just omsorgen om husdjuren som gjorde att de stannade i Estland när de flesta flydde. Meta har dock små fyrfota vänner, hunden Tomi som hon pratar estniska med, då han måste förstå också vad grannarna säger samt fyra katter som hon pratar nuckösvenska med.

Varje söndag förmiddag går Meta med långsamma men målmedvetna steg till bönhuset i Sutlep för att få tröst och hjälp på evighetsvägen.

KÄRA META. MÅ SÅ HERREN SKÄNKA DIG KRAFT, HÄLSA OCH VÄLSIGNESE ÄVEN FÖR KOMMANDE DAGAR.

Juta Holst

Meta har allt som oftast uttryckt sig genom att måla eller skriva dikter som t ex följande, vilken är skriven i Hapsal tisdagen den 17 februari 1948:

HEMMET

Du sagorika hem
Du mitt drömmars land
Där rika minnen återspegla sitt namn
Där har skuggorna bortskymrat
Mitt brutna hjärta
Där har solstrålen upplyst själens smärta.

Du mitt hem där hösten
Upplöste sin glädje
Där sorgen blev tröstad
Av dess ringaste värde

Där har moderns hjärta av nöden blött
Och stigen hennes av tårar blev strödd.

Du min moder
Du kärleksfull och ren
Vars hjälp och godhet
Dock aldrig blev sen
Du med öppna händer har del att ditt värde
Vars mildhet är uppskattat
Som den godaste säde.

Sutlep kapell i vinterskrud

ADVENTSHÄLSNINGAR FRÅN ATEMO!

Det märks i naturen att julen närmar sig – solen blir varmare för varje dag som går. Jag njuter av sol och värme, fast på eftermiddagarna är det nästan för varmt för att jobba med något.

Hösten här på Atemo har präglats av gäster. I september hade vi besök av vår ledning i Finland – missionsledaren och verksamhetsledaren. Och just nu har vi på besök vår ekonomichef. Det har varit givande att få träffa ledarna och diskutera arbetet med dem. Det är mycket inspirerande för mig att få växla idéer och funderingar och inte behöva hitta på lösningar alldeles ensam.

En stor glädje var att få ta emot en grupp missionsvänner i mitten av oktober. Det var ett speciellt möte mellan missionens fält och hemmafront. Det var inte enbart att missionsvännerna fick se missionsarbetets vardag, utan också att vi fick träffa en del människor som ber för vårt arbete och oss och som vi kanske inte kände personligen från tidigare.

REP

Vårt REP-projekt är nu på slutrakan. Eleverna avlade sina nationella examina i november och nu är det bara att vänta på resultat. Resultaten offentliggörs i slutet av februari nästa år. Som jag redan nämnde har vi i skrivande stund besök av SLEF:s ekonomichef Solveig Nylund. Hon är här för att göra en utvärdering av REP-projektet, eftersom den aktuella fasen av projektet avslutas nu. En stor del av våra diskussioner med Solveig handlar om att planera för en fortsättning för projektet. Vi önskar att vi kunde hjälpa vidare de ungdomar som nu har fått gymnasieutbildningen, så att de får också en yrkesutbildning, samtidigt som det är också många som frågar efter hjälp med gymnasieutbildning. Ni får gärna be för Guds ledning och vishet i de här funderingarna, så att vi kunde komma fram till en bra lösning.

Förra veckan, den 4-6 december hade vi ett tredagars seminarium för alla REP-elever här på Atemo. Det var 34 ungdomar av 53 som mötte upp. På lägreets program stod både kristen undervisning och sång, men också bollspel och annat roligt. Det var mycket glädjande att se vilka duktiga och mogna ungdomar vi har i vårt projekt. Det var en nästan ovanligt bra stämning på lägreet.

Lägerdagarna var intensiva dagar för mig, inte minst med tanke på att det mesta fungerade på afrikanskt sätt, m a o nästan ingenting fungerade som planerat. Det är tur att jag har fått lite erfarenhet i sådant under tre år här och kunde ta det hela med lugn och ro. Nästan med lugn och ro... Text dök två av lärarna upp först en dag senare än vad var överenskommet. En präst som är med i projektkommitté fick med ca 15 minuters varsel hålla första bibelstudiet den första

dagen. För lektioner om grunder i luthersk lära nästa dag hade vi bätt Atemo-prästen förbereda sig för säkerhets skull... Han fick förbereda sig på natten. Och det blev som vi hade befarat, han fick rycka in och ha lektionen.

Förutom det krånglade också en del annat. När ungdomar skulle spela volleyboll fastnade bollen efter några minuters spel i palmtaggar och fick "punktering"... När vi skulle se på en film på kvällen, fick vi för att börja med byta eluttaget i församlingssalen för att få ström till TV:n. Sedan hade jag ju med omsorg valt filmen som vi skulle se på, det blev "The Passion of Christ". När jag satte på filmen några minuter före ungdomarna kom in, upptäckte jag att den inte hade engelsk textning, som jag hade varit helt säker på, att den hade – och filmen är på arameiska! Så ungdomar fick som hemläxa att efter filmen söka upp de kapitel i sina Biblar om vilka filmen handlade om. Även om den första dagen kändes som en mindre katastrof för en västerländsk lägerledare, så var det en fin stämning bland ungdomar och vi hörde inte en enda gnällande röst eller klagande kommentar. Andra kvällen hade vi en fin kväll där alla som ville, fick uppträda med sånger och dikter. Först var de lite blyga att komma igång med sjungandet, men sedan ville det inte bli något slut på alla sånger... En fin och högtidlig avslutning på lägreet och på vårt projekt var den gemensamma nattvardsgudstjänsten som vi firade på Finlands självständighetsdag.

Som lägreets organisatör är jag mycket tacksam över att jag hade så duktiga medarbetare som såg till att lägreet löpte trots alla problem. Framför allt tackar jag den Helige Anden att Han var med oss på lägreet, så att vi fick ha en så fin kristen gemenskap.

Valtider

Det är hett i luften just nu inte bara i naturen, utan också i den kenyanska politiken. Kenya lever i väntan på både allmänna, parlaments- och presidentval den 27 december. Det har varit lugnt under kampanjerna i våra trakter eftersom alla här håller tummarna för en och samma – oppositionens presidentkandidat. Men i vissa andra delar av landet har det brutit ut konflikter mellan olika folkstammar, som mer eller mindre är knutna till valkampanjer. Där har många fått fly sina hem och hemmen har blivit nedbrända. Be för att valet i Kenya skall bli fredligt och demokratiskt och att folk kunde acceptera valresultatet, vilket det än blir.

Valtider påverkar också missionärernas planer för jul- och nyårsfirande i år. Det lönar sig inte att planera någon längre resa nu. För ifall det blir oroligt före eller efter val, är det bäst att hålla sig lugnt hemma och inte visa sig i något större samhälle p g a att med vår hudfärg sticker vi för mycket ut i folkmassan och skulle lätt kunna bli mål för attacker.

Så jag kommer att fira också min tredje jul här i Kenya hemma på Atemo tillsammans med mina kolleger. Vi får vara trygga när vi tänker på orden som Herren sade en gång till Paulus: "Var inte rädd, utan tala och tig inte! Jag är med dig, och ingen skall angripa dig och göra dig något ont, ty jag har mycket folk här i staden." (Apg 18:9-10)

Så vill jag önska er alla...

... fridfull jul och ett välsignat nytt år!

Rael Leedjärv

EELK / SLEF:s missionär i Kenya

Lucia 2007 (Helis Oidekivi)

***EN FRIDFULL JUL OCH ETT VÄLSIGNAT NYTT ÅR TILLÖNSKAS ALLA
FÖRSAMLINGSMEDLEMMAR OCH VÄNNER BÅDE NÄRA OCH FJÄRRAN!***